

Ki?ileraras? Hataya ?li?kin Ruminasyon ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ki?ileraras? Hataya ?li?kin Ruminasyon ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24821>

Özet

Kişilerarası Hataya İlişkin Ruminasyon Ölçeği (KHİRÖ), bireylerin kişilerarası bir ihlal veya anlaşmazlık sonrasında yaşadıkları olumsuz duygusal ve bilişsel süreçlere odaklanma eğilimini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçeğin Türkçe adaptasyonu, T. Oral ve C. Arslan tarafından 2017 yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin uyarlama çalışması, Türk kültürüne özgü bağlamda ruminasyon yapışın geçerliliğini ve güvenilirliğini test etmeyi hedeflemiştir. KHİRÖ, özellikle affetme süreçlerini, kişilerarası ilişkileri ve uzun süreli psikolojik sıkıntıyı inceleyen araştırmacılar için önemli bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Kişilerarası Hata, Ruminasyon, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Güvenirlik, Kişilerarası İlişkiler, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Tuncay ORAL, Ceyhun ARSLAN

Amaç

Kişilerarası Hataya İlişkin Ruminasyon Ölçeği'nin temel amacı, orijinal formu yabancı dilde olan bu araç Türkçeye kazandırmak ve Türk örneğinde geçerlik ve güvenirlik katsayı çalışmaları yürüterek ölçeğin psikometrik açıdan sağlamlığını belirlemektir. Bu uyarlama çalışması, KHİRÖ'nün Türk akademik ve klinik alanlarda güvenilir bir şekilde kullanılabilmesi için zemin hazırlamıştır.

Ölçek, bireylerin başkaları tarafından kendilerine yapılan hatalara veya haksızlıklara karşı gösterdikleri tekrarlayıcı, pasif ve olumsuz düşüncelere kalıpların yoğunluğunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu tür bir ruminasyon eğilimi, genellikle affetme yeteneğini azaltan ve psikolojik iyilik halini olumsuz etkileyen bir faktör olarak kabul edilir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel bilişsel yapılardan biri olan ruminasyon (geviş getirme) kavramın kişilerarası bağlamda ele almaktadır. Kişilerarası Hataya İlişkin Ruminasyon, bireyin bir başkasının kendisine karşı yaptığı bir hatayı veya olumsuz davranış sürekli olarak zihninde döndürmesi, olayın nedenlerini, sonuçlarını ve kendi duygusal tepkilerini tekrar tekrar analiz etmesi şeklinde tanımlanır.

Bu yapı, bilişsel-duygusal işleme süreçlerinin bir parçası olup, özellikle depresyon, anksiyete ve

travma sonrası stres bozukluğu gibi durumlarla ilişkilidir. KHİRÖ, bu olumsuz döngüye odaklanarak, bireyin affetme ve ilişki onarım kapasitesini dolaylı olarak değerlendirilmeye olanak tanır.

Geçerlik

Oral ve Arslan (2017) tarafından yapılan uyarılma çalışması, ölçeğin Türk kültürüne ve dil yapısına uygunluğunu incelemiştir. Geçerlik çalışmaları da genellikle yapı geçerliliği (faktör analizi) ve eş zamanlı geçerlik (benzer veya farklı yapılar ölçeğin diğer ölçeklerle korelasyon) incelenir.

Kaynak metinde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, bir ölçeğin uyarılma sürecinin tamamlanması, dilsel eşdeğerlik, içerik geçerliliği ve yapı geçerliliği gibi amaçların başarıyla geçildiğini ima etmektedir. Araştırmacılar, ölçeğin orijinal yapısını koruyarak, maddelerin Türkçede de aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü göstermeyi amaçlamıştır.

Güvenirlik

KHIRÖ'nün güvenilirlik katsayısı çalışmaları, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören toplam 198 gönüllü öğrenci (156 kız, %78,8; 42 erkek, %21,2) üzerinde gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik tespiti için test-tekrar test yöntemi kullanılmıştır.

Ölçek, aynı öğrenci grubuna üç hafta arayla iki kez uygulanmıştır. Uygulamalar sonucunda elde edilen test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,76 olarak rapor edilmiştir. Bu değer, KHİRÖ'nün zaman içinde tutarlı sonuçlar verdiğini ve kişilerarası hataya ilişkin ruminasyon düzeyini stabil bir şekilde ölçebildiğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarılma çalışmaları kapsamında, Kişilerarası Hataya İlişkin Ruminasyon Ölçeği'nin orijinal faktör yapısını Türkçe formda da korunup korunmadığını belirlemek amacıyla faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Kaynak metinde detaylı faktör analizi sonuçları (örneğin, döndürme yöntemi, özdeğerler veya varyans açıklama yüzdeleri) yer almasa da, uyarılma çalışmaları temel adım olarak bu analizlerin yapıldığı varsayılmaktadır. Faktör analizi, ölçeğin ölçtüğü yapının tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu doğrulamak için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Türü: Uyarılma

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği

Derecelendirme: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Seçenekler şu şekildedir: **Hiç katılmıyorum=1** ve **Tamamen katılıyorum=5**.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Dil)

Popülasyon Grubu: Üniversite öğrencileri

Yaş Grubu: Yetkinlik dönemi başlangıcı (Genç Yetkinler)

Popülasyon Detayları: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 198 öğrenci (156 kız, 42 erkek) örneklem olarak kullanılmıştır.

Test Metodolojisi: Test-tekrar test yöntemi kullanılarak güvenirlik analizi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Test-Tekrar Test, Üniversite Öğrencileri, Kişilerarası Çatışma, Bilişsel İşleme, Duygusal Tepkiler.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Tuncay ORAL

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Veri bulunmamaktadır.

Kurumsal E-posta Adresi: toral@pau.edu.tr

İletişim Adresi: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Çalışmanın yapıldığı dönemdeki kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Tuncay Oral ve Ceyhun Arslan tarafından 2017 yılında Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırmaya amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Tuncay Oral ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilmektedir. Telif hakları ve kullanım izinleri hakkında detaylı bilgi, makalenin yayınlandığı dergiden veya sorumlu yazardan talep edilebilir.

Orijinal makale, *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*'nde yayınlanmıştır ve tam metnine aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: ejmanager.com.

Kaynaklar

Oral, T. ve Arslan, C. (2017). Kişilerarası Hataya İlişkin Ruminasyon Ölçeği'ni Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 101-107. DOI: 10.5455/JCBPR.268374

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [kisilerarasi-hataya-iliskin-ruminasyon-olcegini-turkceye-uyarlama-calismasi-toad.pdf](#)

Kişilerarası Hataya İlişkin Ruminasyon Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam listesine erişim için, yukarıda belirtilen referans makalenin tam metnine başvurulması gerekmektedir.